

UČITELJSKI TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja v 1. in 15. dan vsakega meseca, ter stoji za vse leto 3 gold., a za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise vzprejema uredništvo, naročnino in oznanila pa Milic-eva tiskarna v Ljubljani.

Štev. 17.

V Ljubljani, 1. septembra 1886. l.

XXVI. leto.

Kako bi se zboljšalo šolsko obiskovanje.

(Iz okrajne učiteljske konferencije v 2. dan avg. t. l. v Krškem.)

Po statističnih ukazih je šolsko obiskovanje v tukajšnjem okraji še vedno iz mej naj slabših na Kranjskem. Mnogo je res nepremagljivih zadržkov, ki ovirajo redno šolsko obiskovanje, kakor: prevelika oddaljenost od šole, slabe pota, revščina in nevednost ljudstva; pa so še drugi večji in manjši zadržki. Večkrat je, se vé da, tudi učitelj sam kriv, da otroci ne hodijo redno v šolo.

So občine in župnine v tem okraji, kakor tudi drugod po Dolenjskem, ki imajo od jednega konca do drugega po več ur hodá, imajo po več tisuč duš, in na stotine za šolo godnih otrok. Za vse te otroke je pa največ samo jedna šola pri župnini, če prav dvali še večrazredna. V to šolo hodijo le otroci iz določenega obližja, mnogo otrok iz hribovskih vasí, po 2 in še več ur od te šole oddaljenih je pa brez šolskega pouka. Ob času torej, ko so se take župninske šole razširjale v večrazrednice, se nij oziralo na oddaljene vasí s tem, da bi se bile raje postavile po taci krajih ekskurendne šole, in župninsko šolo pustilo pri enem ali dveh razredih. Temu je zdaj že težko pomagati, ali v prihodnje naj bi se na to oziralo. Na ta način bi se pridobilo izvestno mnogo otrok v šolo, ki zdaj brez nje živé, in šolsko obiskovanje bi se zboljšalo.

Težje bo nasvetovati pripomoček zoper ta dva občna zadržka, ki ovirata redno šolsko obiskovanje — revščina in nevednost tukajšnjega ljudstva. Le predobro skušamo vsi, kaj iz tega izvira. Vedno je polno uzrokov, da nij otrok v ljudsko šolo na kmetih. Pride jesen, dobiva živina še kaj zunaj, in otrok mora z njo; pride zima, nij obleke niti obuvala; pride vzpomlad in z njo zopet paša, pa razna poljska dela, pri katerih mora zopet otrok pomagati starišem, a šolo opuščati. Torej zaradi revščine mora otrok starišem pomagati. Če pa natančneje opazujemo, izhaja pa revščina čestokrat iz nevednosti, torej prav iz nevednosti pa še ljudstvo ne spozná koristi šole, ter svojim otrokom ne privošči šolskega pouka. Radikalni pomoček, ki pa le počasi zboljšuje, je izvestno večja omika in boljša izreja starišev. Le težko, in prav počasi se pridobé odraščeni za obče koristne naprave, in se odvrčajo od škodljivih razvad. Da je toliko revščine, krivo je slabo gospodarstvo; čestokrat iz nevednosti se kmet ne poprime nikakoršnega boljšega sredstva v zboljšanje svojega gmotnega stanja. Dobro živeti, dokler je kaj, draga potrata v obleki, pogoste daljne božjepota, to mu je drugače bolj mar, kakor šola in izomika svojih otrok. Vse to pa stane mnogo denarja in kmet si ne more pomagati, če užé celó ne zaostaja v svojem gospodarstvu.

Zato je naša naloga, da izredimo iz šolske mladine drugačen naraščaj, da bodo za svoj stan zadosti omikani, trezni, varčni in pridni gospodarji, ki bodo korist šole cenili,

in da bodo svoje deca radi in redno pošiljali v šolo. Pa tudi zdaj napeljujmo stariše k večjemu napredku pri kmetijstvu, in skušajmo jih pridobiti za šolo pri vsaki priliki. Naj boljše sredstvo v to bi bili zimski dnevi, prazniki in nedelje, kadar bi učitelj zbranim govoril o vsem koristnem. Ko torej naše ljudstvo dovedemo do pravega spoznanja, se bode zboljšala tudi hoja v šolo.

Kakor obče znano, velika je tudi nemarnost mnogih ljudi do šole. Takim je najmanjši materijelni dobiček več, kakor duševni dobiček v šoli, katerega svojemu otroku ne privosčijo, ampak ga obdržé doma pri vsaki priliki. Res, da so proti takim nemarnežem postave, toda kako se izpeljujejo! V vsaki občini je šolska oblast, krajni šolski svet. Ta je na deželi navadno iz samih kmetov, kateri največ niso prijatelji šoli, in to vsi brez male izjeme. Kako da tak krajni šolski svet postave izpolnuje, nas uči vsakdanja izkušnja. Zato pa, ker tak predsednik kr. šols. sveta nemarnežev nikdar ne kaznuje in ne opominja, postanejo popolnoma otrpnjeni do šole, ker vidijo, da se jim nič ne stori.

Iz tega sledi predlog: Krajnemu šolskemu svetu naj se odvzame oblast do nemarnih starišev zaradi šolskih zamud, in naj vse to opravlja c. kr. okrajni šolski svet.

Mnogokrat je pa tudi učitelj sam kriv, če otroci ne hodijo redno v šolo. Ako učitelj nima pravega veselja do svojega vzvišenega poklica, opravlja ta posel tudi po tlačansko, ne more imeti ljubezni do šolskih otrok. Kjer pa nij ljubezni, ne more se tirjati, da bi takega učitelja otroci ljubili, ter le neradi se mu bližajo. Ako dalje učitelj nad otroci v šoli vedno reži in vpije; če ne zna prijetno poučevati, ker se za pouk ne pripravlja, ali je nedosleden pri svojih ukazih, potem naj nikar ne toži, če otroci ne hodijo radi in redno v šolo. Ako se učitelj tudi zunaj šole ne véde tako, kakor bi se moral, da ga ljudje kaj čislajo, njegova šola tudi navadno ni napolnjena.

Pa poglejmo zdaj, kako pa naj učitelj še sam dela, da otroci redneje hodijo v šolo! Ker ljudstvo šolo še tû pa tam vedno smatra kot nekako nepotrebno napravo, zato tudi učitelj pri ljudeh nima prave veljave, ako si je ne zna sam pridobiti. Največ veljave pri starših doseže učitelj prav po šolskih otrocih. Če je učitelj vnet za svoj stan, pridobi si kmalu ljubezen pri šolskih otrocih. Zato pa mora biti strogo nobenstransk. Ravná naj se z vsemi otroci enako: z otroci bogatih starišev tako, kakor z otroci ubožnih starišev. Učitelj naj bo dosleden pri ukazih in tirjativah in pravičen s hvalo in zgrajo. Učitelj naj si prizadeva mikavno poučevati ter naj gleda, da se otroci vedno kaj koristnega in novega učé, in da jih pripravi, da tudi doma kaj od tega povedó. Zraven tega naj jih vadi, da se lepo vedéjo in da so ubogljivi.

Ako učitelj svojo šolo dobro uredi, stariši in drugi kmalu zapazijo, da se njihovi otroci res kaj koristnega učé v šoli, in se lepše vedéjo. Zatega voljo pa potem tudi učitelja in šolo bolje cenijo in svoje otroke radi v šolo pošiljajo. Učitelj pa ima tudi pri vsej občini veljavo. Pred vsem mora biti trdnega značaja, ter za svoj stan zadosti omikan, pa naj se tudi vedno dalje izobražuje. Z ljudmi naj bode prijazen, odkritosrčen, a ne hinavsk in priliznjen. Političnih prepirov naj se učitelj ne udeležuje. Ako je dalje učitelj izurjen v sadjereji, čebelarstvu in družih oddelkih kmetijstva, pa to ljudem praktično in z besedo kaže; če je slednjič tudi sam dober in reden gospodar, da nima dolgov, če nij udan pijančevanju in drugim strastim, — pridobi si povsod veljavo in spoštovanje. Stariši mu potem radi zaupajo svoje otroke ter jih redno pošiljajo v šolo.

Res je: Dober učitelj, dobra šola, — slab učitelj, slaba šola.

*Jan. Gantar,
nadučitelj.*

Nravnost pri mladini.

(Spisal France Bajt.)

(Dalje.)

Učiteljeva dolžnost je dalje, da otročje igre ureduje in prav vodi. — Igre so otrokom v razvedrilo potrebne; pa morajo biti spodobne. — Z vsemi dovoljenimi pripomočki pa mora učitelj delati proti igram za denar. Vsaka igra za denar je otrokom zelo nevarna, ker jih utegne napeljati k tatvini in strasti, ki uniči pozneje družinsko srečo in požrè premoženje, da pride vse imetje na dražbo. — Rekel sem, da igre za denar otroke napeljujejo k tatvini. To je naravno. Otrok dobí od očeta, matere ali katerega koli kak krajcar. — Priložnost in slab vzgled provzroči, da denar zaigrá. Otrok bi še rad igral, a novcev nima več. Kaj storí? — K očetu gre ter prosi „novcev za pisanko.“ Oče slednjič zasledí to zvijačo, in noče dati več novcev in ga kaznjuje; ni mu pa mar, če vidi ali sliši, da otrok igra za novce. — Kaj pomaga osatu perje potrgati, če se ga s korenino ne izruje! — Ako tak otrok domá vidi na mizi, na omari ali drugod novce, ki so jih stariši neprevidno pustili ležati, izmakne jih in zaigrá. To počénja vedno na večjem in predno se stariši ovedó, je že iz tatiča postal tat. — Kaj bode iz takega človeka, si lahko vsak misli.

Da mora učitelj izmikanje v šoli strogo kaznjevati, razume se samo ob sebi. — Vedeti pa mora, ali to prihaja iz hudobije; prigoditi se utegne, da otrok vzame nehoté seboj kaj nesvojega. Ako si otrok ni prilastil iz hudobije katere reči, ampak nevedé, ne sme se kaznjevati, ampak samo opominjati. — Poštenost je treba pri vsakej priložnosti poudarjati in povedati, kaj se zgodi slednjič z nepoštenimi ljudmi. —

Grda lastnost je dalje tudi zapravljalivost, ki se kaže na malem že pri otrocih. — Učiteljeva dolžnost je, da gleda, da otroci prosijo in dobé za šolske knjige in pisanke le toliko, kolikor potrebujejo. Ne sme se trpeti, da bi učenci v pisankah izpuščali prazne vrste in strani in kupovali več, kakor res potrebujejo. V boljših krogih imajo stariši navado, da vsakemu otroku dajo neko vsotico na mesec, od katere mora otrok konec meseca kazati račun, kako je denar obračal in koliko mu je še ostalo. Če se konec meseca pokaže, da je otrok slabo sè svojim denarjem gospodaril, izgubi ali se mu skrči naslednja mesečina. Tako se otroci vadijo že v mladosti varčiti. Pri nas imamo priložnost šolsko mladino naganjati, priporočati jej in jo napeljevati, da bode varčila in devala v pošto hranilnico. Učitelju je sicer sitno poleg drugih opravil še to prevzeti; a če pomisli, da mu bodo kedaj premožni gospodarji in posestniki za to hvaležni in da ravno po tej poti reši marsikaterega, da ne zapravlja, ga privadi na varčnost, ki je podstava družinski sreči, ne bode se branil tudi tega opravila.

Ko govorim o napakah, ki spodrivajo nravnost, ne morem molčé preiti še neke druge, ki se večkrat prezira in katerej se ne prilastuje take moči v slabej zmisli, kakor jo ima. Ta napaka je: pomanjkanje sramožljivosti. Nesramoost pelje otroka, če ne precej pa pozneje, v nesramno življenje. Učitelj mora biti gledé te napake tem opreznjši, ker večina starišev v tem obziru mnogo opustí in mnogo prezré. — Šola ima nalogo, da skerbno gleda, da se pri mladini odstrani vsako vedénje, ki utegne kolikor toliko napeljevati k spolnej nenravnosti. — Da se to doseže, zahtevati in paziti mora učitelj, da otroci v šoli spodobno sedé. Posebno pri deklicah mu je na to gledati, da odpravi vsako nedostojno vedénje, stojo in sedenje. Tako se n. pr. ne sme trpeti pri učencih, tem manj pri učenkah, da bi upirale kolena v klop, da bi se deklice nogovice podvezavale ali celó se ulegale na klop i. t. d. Kadar otroci mej šolskimi urami počivajo in gredo na prosto, naj bodo učenci vkup in učenke vkup. Skerbí naj se vselej

za to, da se otroci tudi zunaj šole shajajo le v družbe svojega spola in v ravno takej igrajo in se veselé, kadar so doveršili v šoli in na domu svojo dolžnost in jim vsak razumen človek veselje privošči. — Posedanja in valjanja po tleh mej prostim časom učitelj ne sme trpeti. Tudi ne sme dopustiti nobene igre, ki je le količkaj nespodobna.

Prigoditi se zna kedaj, da je ta ali uni otrok zatožen radi kakih nespodobnosti. Učitelj naj bode v takem slučaju previden in naj ne misli več, kakor je res. Večkrat otrok kaj spregovori ali zapiše, kar je slišal domá ali zunaj dóma. On sicer vé, da je nekaj napačnega, a kaj pomeni to, mu je največkrat neznano. Zato učitelj na videz take reči prezré in reče: kaj tacega govoré samo surovi, slabi in grdi ljudje. Ako bi učitelj vsako tako stvar pri otrocih strogo preiskoval in kaznjeval, bi s tem vzbujal splošno radovednost; pa ne samo to; tudi domá bi otroci o tem povedali in učitelj bi dajal nehoté šolske mladini pohujšanje, ker bi se vedno dobil starejši otrok ali kateri nespameten, človek, ki bi nepremišljeno otrokom marsikaj rekel in jim razjasnil, če tudi nehoté, česar jim ni treba vedeti. Zadnje zló bi bilo tedaj hujše od pervega. Ako učitelj pri kakem šolskem otroku zapazi velik pogrešek zoper spolno pravnost, ki bi žugal gojenčevo zdravje polagoma rušiti in druge na enako pot zapeljati, sporazumeti se mora o tem s katehetom in sè stariši ter s temi določiti sredstva, po katerih se obvarujejo posamezni in vsi šolski otroci zlega.

Da se mladina ohrani spolno-nravna, obvarovati se mora pohujšljivega berila posebno v onem času, ko se bliža spolnej zrelosti in se kakor duševno, tako tudi telesno najlepše razvija. — V tem času je domišljija vzbujena in mladina z veliko slastjo prebira pravljice, dogodbe, povesti in razna popisovanja. Učiteljeva dolžnost je, da jo po mogočnosti preskrbuje z dobrim in poučljivim berilom, ki v mične obliki hrani zlate nauke in uterjuje ljubezen bo Boga, do národa in domovine, ter nadaljuje in dopolnjuje to, kar je učitelj pri vsakej priložnosti že poudarjal in priporočal. —

Berilo ima ne samo do mladine, ampak tudi do odraslenih ljudij nepopisljivo moč. Naj le omenim, kako velikega pomena so bili spisi enciklopedistov pred francosko revolucijo; kako važni so časopisi v političnem življenji, ker mnogokrat prestrojé javno mnénje in je s tako silo na se potegnejo, da ga ne more nihče več na drugo pot spraviti. — Ker je berilo toliko važno, skrbeti mora šola za pravo, dobro berilo, za mične in obenem poučljive knjige, ker te so zakladi, po katerih se dalje vzgojuje v udanosti, ljubezni in zvestobi do Boga, národa in domovine; iz katerih izprevidi mladina, veljavo vseh kreposti, kakor tudi ničvrednost in nasledke napak proti pravnosti. Vestno moramo skrbeti, da šolske knjižnice na mično-poučljivih in koristnih knjigah bogaté in učiteljevo prizadevanje pri vzgoji uterjujejo in nadaljujejo. (Konec prih.)

Knjiga Slovénka

v
XIX. veku.

Juri Vole r. 5. apr. 1805 pod Korenom v Kranjski Gori, posvečen 1831, mestni kaplan v Loki, pri stolni cerkvi v Ljubljani, l. 1836 špiritual v duhovskem semenišču, l. 1858 kanonik in vodja v Alojznici do l. 1861, stolni dekan l. 1877, u. 14. apr. 1885. Slovenski je pisal dobro in bil je trd pa blag Slovénec vse dni svojega življenja. Nekoliko sem priobčil o njem v „Slovcu“ 1878 št. 1 in 1885 št. 83. Kot prvi obredoslovec je vredoval vse obredne knjige naše škofije (Directorium, Rituale, Proprium Sanctorum), spisoval slovenske stvari v njih, prestavljal papeževe in škofove liste, presojeval,

popravljal in prenavrejal molitvene in pobožne bukve v dosego cerkvenega potrjenja, časih priobčil kako reč po Novicah itd. Posebej je vredil

a) „Stoletna Pratika“, katero je nemški sestavil menda profesor Frank, slovenski pa **Jakob Krašna**, r. v Črnem Vrhu 17. jul. 1810, svečenik 1841, služil za duhovnega pastirja v Senožecah, v Spodnjem Logu, naposled bil župnik v Zagradcu, kjer je u. 28. sept. 1878. Bil je Krašnja čvrst slovénski domoljub že bogoslovec, pisaril je v Gajevo Danico ilirski, Stanko Vraz ga hvalno omenja, nekterikrat se je oglasil v Novicah (Jezičnik XVI. 1878 str. 10) itd. — Naslov knjigi prvega natisa je:

Stoletna Pratika devetnajstiga stoletja od 1801—1901. Za duhovne, deželske služabnike in kmete. Iz nemškiga v slovénski jezik prevedena. V Gradcu 1840. 8. 164. Nat. J. A. Kienreich; prod. L. Kremžer v Ljubljani. — Na primer tudi o besedi, katero je pisal Krašnja, bodi iz predgovora: „Izdajanje te stoletne pratike ima dva namena. Pervi je: kmetu smo hotli bukvice v roke podati, iz katerih bi sebe in svoje ob praznikih prijetno in pridno veseliti, iz njih mnogotero koristno, tako dobro za svojo domačijo in kmetijo, kakor tudi za svoje zdravje se naučiti znal itd. — Treba je bilo misliti tudi na gospode duhovne in deželske služabnike . . . Takih bukvic še ni bilo v kranskim jeziku, in Gospod založnik si je veliko perzadeval, de bi izdane bile, ker misli, de bi vsakimu, ki jih vkupi, posebno pa kmetu, bile koristne. Po njih si lahko vsak, kter brati zna, za vsako leto posebej, pratiko naredí. Perporočujemo pa, de vsak, kolikor je mogoče, na vreme vsakiga meseca, kakor tudi nekterih posebnih dni, dobro pazi, posebno pa na šterih letnih časov, de se po tem vidi, koliko resnice zadene vremeno-znanost, in koliko v sebi imajo kmetiške uganke“.

Stoletna Pratika . . . Poleg nemškiga. Druziga natisa. Vsa popravljena in pomnožena. V Ljubljani 1847. 8. 242. Blaznik. Kremžer. Na koncu pod opombo je tiskan prevoditelj Juri Volc. — Tretjiga natisa. Popravljena in pomnožena l. 1860. 8. 264. Milic. Kremžer. — V sebi ima: Zlaganje podobe pred naslovom. Leto in pratika . . . Od planetov. O solčni uri, spisal A. Likar. Pregovori zastran vremena — mnogi v vezani besedi. V takih prislovciah ali kratkih pesmicah se je Volc kàj rad poskušal. Tu se nahaja tudi ona stara latinska prerokva o najbolj pozni velikonoči l. 1856 (str. 28; II. nat. str. 25) namreč:

Quando Marcus pascha dabit,
Antonius pentecostabit,
Joannes Christi Corpus adorabit:
Totus mundus vae clamabit.

Kdar veliko noč bo Marka dal,
Padovanski Anton pa binkoštal,
Janez molil svet' Telo klečé:
Tedaj bo vpil celi svet gorjé.

Podobšina J. Radeckiga v Zvezdi Ljubljanski. Opravila za vsaki mesec. Cesarske postave za živinsko kupčijo, sestavil Dr. Bleiweis; zavolj oberanja gosenc in tičjiga lova; poduk zdraviga se ohraniti, življenje si podaljšati in v sili ga oteti itd. Semnji. — Predgovor k tretjemu natisu se pričinja na pr.: „Da so bukvice Stoletna Pratika, ki so bile prvič iz nemškiga v naš slovénski jezik prestavljene, in v letu 1840 natisnjene, na vse plati koristne, nam ne bo treba po dolgim in širokim razkladati in jih Slovincam s posebno hvalo priporočevati. Da so res slovénским bravcam všeč, se že iz tega povzame, ker so bile v tako kratkim času poprodane, da se je mogel drugi natis osnovati in natisniti dati, ki je prišel popravljen in z mnogoverstnimi, koristnimi in podučljivimi stavki pomnožen leta 1847 na svetlo; in ker se je tudi ta že zdavnej spečal, in ker slovénsko ljudstvo vseskoz po omenjeni Stoletni Pratici poprašuje, je bilo treba za tretji natis skrbeti, kteriga mu tukaj tudi nekoliko pomnoženiga z veseljem podamo itd“. — Stoletna Pratika . . . Četrtega natisa. V Ljubljani 1880. 8. 256. Zal. H. Ničman. Tisk. J. Krajec v Novem Mestu (Zvon 1885 str. 315).

b) Pridige ob posebnih perložnostih, ki jih je imel Juri Volc, Duhovni vladnik v Ljubljanski knezo-škofijski duhovščini. V Ljubljani 1848. 8. 94. Nat. Eger. — Koj v prvem naznanilu pravi, da ima mnogo svojih pridig spisanih, nekatere da na svetlo, in če te Slovencem ne bodo po godu, da ostanejo vse druge v predalu. L. 1849 je pa v Zg. Danici št. 35 priobčil: Odgovor in oznanilo. Ker visoko častitljivi duhovni gospodje, ki so prvi zvezik mojih pridig, ktere sim ob posebnih perložnostih imel, kupili, vedno poprašujejo, kedaj bo drugi zvezik na svetlo peršel, jim moram odgovoriti, de družiga in naslednjih zvezkov morde nikoli, ali pa saj ne tako kmalo na svetlo ne bo iz tega vzroka, ker se je prvih zvezikov tako malo prodalo, de se je komej četertina stroškov plačala. Per tolikim trudu in po tem še v svojo škodo bukve natiskati dajati, vsacimu veselje upade. Morebiti je veliko taci, ki za imenovane pridige ne vedó, toraj jih še enkrat ponudim. Prvi zvezik . . naslednje pridige obseže: I. Keršanska ljubezen je vesoljna, delavna, sveta; II. poterpežljiva; III. ni samopridna; IV. se ne veselí krivice. V. Od ohranitve edine duše. VI. Od popotvanja v večnost. VII. Od počenjenja Marije prečiste device. — Pridig od keršanske ljubezni do bližnjiga nisim brez namena prvih postavil. Treba je, de bi ljudje pridige od keršanske ljubezni do bližnjiga pogostama brali, in s tem to sveto čednost v sebi budili, ker se ona nar bolj — posebno v današnjih časih — med nami pogreša“. Juri Volc, špiritual. — Kar je napovedoval, se je tudi zgodilo. Pridige so ostale v predalu; le tu in tam je na posebno prošnjo ktera zagledala beli dan na pr. Poslednja pridiga v stari Ternovski cerkvi v Danici 1854 l. 19 itd. — Poprošen je vendar rad izročil ostale pridige vredniku „Duhovnega Pastirja“, kteri jih sedaj prinaša na dan na slavo ranjkemu in na korist vernikom slovénkim.

c) Mir vam bodi. Molitevne bukve, v kterih se najdejo šestere svete maše in druge molitve za vse potrebe našiga življenja, litanije in pesmi, tudi pasijon ali terpljenje naš. G. J. Kr. s svetim križevim potam. 1850. 12. 418 str. Drugi natis pomnožil J. Volc. V Ljubljani 1852. 12. 431. J. Klemenz. (Vid. Zg. Danica 1854 l. 13) itd.

d) Sveto pismo stare in nove zaveze z razlaganjem poleg nemškiga, od apostoljskiga Sedeža poterjeniga sv. pisma, ki ga je iz Vulgate ponemčil in razložil Dr. Jožef Franc Allioli. Natisnjeno po povelji preč. Kneza G. G. Antona Alojzja, Ljubljanskiga škofa. V Ljubljani. Nat. J. Blaznik. Zvezek I. 1857. 8. XVI. 448. Petere Mojzesove. Jozuetove bukve. — Zv. II. 1857. str. 595. Bukve Sodnikov. Rutine. Čveteri kraljev. Dvoje kroniške. Ezdrove in Nehemijeve. Tobijeve, Juditine in Esterine. — III. 1858. str. 627. Bukve Jobove. Psalmi. Pripovesti. Pridigar. Visoka pesem. Modrostne in Sirahove bukve. — IV. 1859. str. 869. Preroka Izaija in Jeremija. Žalostna pesem Jeremija preroka. Preroki Baruh, Ecehiel in Daniel. Mali preroki: Ozej, Joel, Amoz, Abdiha, Jona, Mihej, Nahum, Habakuk, Sofonija, Hagej, Caharija in Malahija. Dvoje bukve Makabejcov (Poprava pogreškov). — V 1856. str. 460. Evangelii Matevža, Marka, Lukeža in Janeza. Djanje apostelnov. — VI. 1856. str. 495. Listi sv. aposteljna Pavla do Rimljanov, Korinčanov, Galačanov, Efežanov, Filipljanov, Kološanov in Tesaloničanov; listi do Timoteja, Tita, Filemona in do Hebrejcov. Listi sv. apostelnov Jakopa, Petra, Janeza in Juda. Skrivno razodenje sv. Janeza. — Kazalo beril iz listov in družih bukev svetiga pisma in evangelijev, ki se beró v nedelje in praznike in tudi nekatere druge posebne dni cerkveniga leta. str. I—VIII.

To prestavo sv. Pisma je sprožil A. M. Slomšek (Vid. Jezič. XXIV. str. 18) in A. A. Wolf je delo izročil J. Volcu, kteri si je pridobil sodelavcev, ki so po gotovih jim naznanjenih pravilih stvar dovršili v tedaj še priljubljenih oblikah, žali Bog! v dobi, v kteri se je hitro spreminjati jela slovenščina. Predgovor je v bistvu, kolikor vem,

sostavil dr. J. Pogačar, tedaj kanonik, poslej knezoškof Krizostom. Voditelj in prvi predstavljavec je bil J. Volc. Sodelavci so mu bili: Dr. Andrej Čebašek, učenik vérne v ljubljanskih bogoslovnih šolah; Juri Grabnar, učenik v alojzjevišu; Peter Hicinger, fajmošter v Podlipi; Matija Hočevnar, katehet v ljubljanskih nunskih šolah; O. Placid Javornik, fajmošter pri sv. Jurji pod Taborom na Koroškem; Luka Jeran, kaplan ternovske fare v Ljubljani; Anton Lesar, učenik v ljubljanskih rečnih šolah; Jožef Marn, kaplan v Horjulu; Frančišek Metelko, učenik slovenšine v ljubljanskih latin-skih šolah; Anton Pintar, fajmošter v Trijaku; Anton Mežnarc, bogoslovec (nam. Lorenc Pintar kaplan v Predddvoru, gl. Poprava zv. IV); Mihael Potočnik, spovednik v ljubljanskim uršulinskem samostanu; Matevž Ravnika, fajmošter v Predaslah; Andrej Zamejc, katehet v ljubljanskih zglednih ljudskih šolah in učenik katehetike (Predgov. XIV). — Psalmi so nekoliko po prevodu Simona Klančnika, in Baruh po prestavi **J. Bonačevi** (Jezič. XIX. 1881. str. 39—44). V predgovoru, ki ga je podpisal „Škofijskiga sedeža v Ljubljani v god sv. Antona Pad. 1857 Anton Alojzi, knez in škof“ bere se str. XIV: „To težavno delo smo izročili neutrudljivimu Jurju Volcu, duhovnemu vodniku ljubljanske duhovšnice . . De se ne bodo pri natiskovanji tega imenitniga dela kake večji tiskarne pomote vrinile, perve stise prav pridno in skerbno pomagata popravljati sodelavca Zamejc in Jeran . . Vse to nam terdno upanje daje, de bodo pod vodstvom marljiviga in modriga gospoda Jurja Volca vsaj v dveh letih vsi drugi deli svetiga pisma že tudi na svitlim, ako bodo pomagavci vse po gôdu in o pravim času izdelali, in ako bo Božja volja (str. XV)“. — Posebej v njegovi prestavi so: I. II. III. Bukve Mojzesove, Jozuetove, Mali Preroki (razun II. zadnjih), Evangeli sv. Janeza, I. II. List sv. Petra; sicer je pa v besedi in obliki rokopise popravljajal ter prenaresjal J. Volc tako, da se pričujoča prestava Sv. Pisma po vsej pravici po njem zvati sme, kakor se Slovar nemško-slovenski po M. Cigaletu (Wolf-Volc, Wolf-Cigale).

e) Zgodnji Danici velik prijatelj in podpornik — je že l. 1848 priobčil v Cerkv. Čas. št. 3—5 po Skr. Raz. 12, 1 zanimivo razlago: „Matere božje podoba“. L. 1849. št. 2—5: Oglas škofov Primorsko-Kranjske cerkvene okrajne v Ilirskim kraljestvu per Avstrijskim ustavnim državnim zboru v Kromeriži. Poslovenil J. Volc. — L. 1874 je v Danici jel spisovati „Koledar svetnikov in svetnic“ za celi teden sproti s posnetki iz njih življenja in s primernimi nauki, časih v vezani besedi, na pr.: »V Jezusovem zgolj imenu — Dans prični to novo leto; — Srečno prišel boš k namenu, — Vse ti bo v zaslugi šteto« itd. — Nadaljeval je to popisovanje še l. 1875 (str. 411). — Krajše se je snovalo tudi l. 1876. — L. 1877 in 1878 pa je priobčil „Življenje štirinajsterih pomočnikov v sili“. Pričenja ta spis z besedami:

„Svetnike častiti, se njih priprošnjam pri Bogu priporočati in jih na pomoč klicati je v katoliški cerkvi takó stara šega, kakor keršanstvo samo. Pervi kristjani so kervave Kristusove priče koj po njih smerti častili in se njih priprošnjam v svojih stiskah priporočali, ker so dobro vedili, da njih prošnje pri Bogu veliko premorejo, ker v nebesih s Kristusom kraljujejo.

Pobožni verni kristjani so do nekterih svetnikov posebno zaupanje imeli zavoljo njih velicega zasluženja za sveto katoliško Cerkev, ker so nam sveto vero — s svojo kervjo zapečateni — ohranili in ljudém v prid čudeže delali; take svetnike so verni v svojih mnogih britkostih in težavah, nadlogah in stiskah, v dušnih in telesnih potrebah in silah na pomoč klicali, in bili so čudovito uslišani. Take svetnike so verni imenovali in jih še imenujejo „pomočnike v sili“. Tacih pomočnikov v sili imamo 14 v naslednji verstí, v kakoršni se nahajajo na podobi v kapeli v Frankenstalu, ki je bila v nedeljo po sv. Jurju leta 1448 od škofa v Bambergu na čast Mariji Devici in „štrinajsterim po-

močnikom v sili“ posvečena: Sv. Juri, ssv. Blaž, Erazem, Pantaleon, Vid, Krištof, Dionizij, Cirijak, Ahacij, Evstahij, Egidij ali Tilm, ssv. Marjeta, Katarina, Barbara (1877 str. 95). Sklepa omenjeno popisovanje v Danici l. 1878 str. 231 z vrsticama:

Štirnajsteri pomočniki v sili

Prosíte, naj se nas Bog usmili!

Med cerkvenimi govorniki slovenskimi — stolni dekan Jurij Volc — nedvojbeno zavzema častno mesto, piše o njem — n v Zvonu V. L. str. 314 — 317, ker je bil že od narave z dotičnimi zmožnostimi obdarovan, pa tudi njegovi homiletiški izdelki se odlikujejo po duhovitosti, logični izpeljavi, so polni podob in primer, polni življenja. Dasi spadajo v vrsto moralnih govorov, vendar moralizovanje ni prisiljeno, vzeto je prav iz življenja in po duhoviti simboliki — ne da bi poslušalca žalilo — zadene in si prisvoji njegovo srce. Volčeva proza v tisti dobi se smé imenovati vzgledna, jezik za takrat zelo čist. . . Ako naposled še omenim, da je bil J. Volc v resnici pobožen, velik dobrotnik revežev (vzlasti dijakov), vesten in skrben svetovalec v dušnih stvareh, imamo v njem vzglednega duhovnika. In če pomislimo, da je iskren domoljub vselej zvesto stal v vrstah narodne stranke v najhujših dobah pritiska od zgoraj . . . : smemo pač vsi posvetni in duhovni ob njegovi gomili zaklicati: Blag mu spomin, naj počiva v miru!“

Iz šole za šolo.

Razzlogovanje.

(Sestavil **Fr. Jamšek.**)

(Dalje.)

ILII.

Pišite in razzložite trizložnice:

Narek 1. **A-ni-ca**, Barica, Cilika, Čakovec, Dragica, Egipet, fužina, godina, hudoba, imenik, jokati, klobasa, lopata, mecesen, nositi, orati, Pilatuž, Rozika, Savina, tatica, ulica, vezilo, zibati, živeti. — **Str-nad-ka**, Avguštin, Betlehem, ciganka, črviček, dobrotnik, Evropljan, Frančiška, grlica, hrustovka, Idrija, Japonci, kresnica, Ljubljanca, močvirje, pravljica, razteznost, srkati, šmarnice, trdnjava, uganka, vrtati, Zágorje, žveplenka. — **Kme-tij-stvo**, kupčijstvo, vojvodstvo, mornarstvo, mestjanstvo, iskrica, piskerci. — **Pod-zglav-je**, solnčnica, listopad, pobratim, paglavec, razhudnik, priimek, priljudnost, odšteti, odreti, zapreti, podpreti, dospeti, dognati, pognati, razgnati, pražival, zapoved, prepoved, odpoved, izpoved, stoklasa, vinograd, Petrovgrad, razumnost, uima. **Po-lja-nec**, ko-pi-nje, Sre-di-ščan, nedelja, šivelja, veselje; trpljenje, življenje, zmanjšanje; mravljišče, težišče, zvezdišče, zobišče, perišče, svetišče, peščica, dvorišče, gledišče, hrbtišče.

Narek 2. **A-zi-ja**, Babilon, culica, čutara, dolina, enomer, farizej, globina, Helena, Ivanek, Jerica, korito, levica, Maribor, Nazaret, oderuh, predivo, Rebeka, solata, šibica, torilo, Uršula, vilice, zijalo, želodec. — **Ev-ro-pa**, Antolin, branjevka, cipresa, čumnata, dimnikar, evangelj, frančiškan, grozdinke, hrvatsko, izpolnit, Jurjevo, letnica, marljivost, naročje, odrtnik, pesmica, risanka, Slovenci, Štajerci, trobentar, ušesnik, Valentin, zidarji, žimnica. — **Mor-nar-stvo**, slikarstvo, cesarstvo, iskrenost, sestrice, monštranca, Avstrija, vrtnarstvo. — **An-ti-krist**, poglavje, podstrešje, zavrelka, postrežba, priproga, soglasnik, sopraznik, soteska, soseda, poboljšek, prodati, izdati, dodati, oddati, podati, pridati, netopir, srakoper, konjeder, panoga, sivoglav, noroglav, zaplotnik, zrakomer, toplomer, prismođa, jezičnik, pripoved, ljudomil, domoljub, podberin, srborit, zastopnost, umotvor, vo-

domèt. — Ce-lja-ni, Kra-nji-ca, og-nji-šče, detelja, povelje; poštenje, polenje, Velenje, svarjenje; Središče, puščava, goščava, gnojišče, piščalka; tanjčica, Konjice, smetišče, morišče, strnišče.

Narek 3. A-ni-ca je bla-ga dek-li-ca. Hu-do-ba se sa-ma kaz-nju-je. Savina je stranska reka. Vezilo je stavkov člen. Uganka: Luknjica pri luknjici, pa le vodo drži; si videl kaj takega ti? Ljubljanca teče skozi Ljubljano. Vsa trupla so raztezna in stisna. Šel bom na božji pot v Zágorje (v Marijno Celje, v Zaplate, na Višarje). Največ Avstrijec živí kmetijstvo. V panji je piskerc pri piskerci. Priljudnost je lepa lastnost, pobožnost pa krščanska čednost. Meščani živé v mestih. Kje živé tržani? Kje vaščani? Poljanci imajo svoj dom na polji, hribovci v hribih, gorjanci v gorah, planinci pò planinah. Vrtnarstvo je umetnost. Slovensko šolstvo napreduje. Učiteljstvo se jako trudi.

Narek 4. Vsak so-praz-nik bil je nek-daj praz-nik. Kaj nam ka-že top-lo-mer kaj zra-ko-mer? Kranjci in Kranjice živé na Kranjskem. Zvonjenje se sliši čez hribe, čez plan. Torilo je počilo. Odrtnik dère ljudí. Pernica je pernata blazina za posteljo. Štajerci slovenski so bistri ljudje. Središče, Konjice in Vitanje so trgi, Slovenska Bistrica, Sloven-Gradec in Celje so mesta na Slovenskem. Vse za dom in za cesarja, kri, življenje naj veljá! Sodniki sodijo po cesarskih postavah in po svojej vesti. Huda uima je toča. Kopriva ne pozebe. Česar se Janezek naučí, to tudi Janez zna. Zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača. S trebuchom za kruhom. Čez streho vržem, pa za rep obdržim; kaj je to?

ILIII.

Pišite in razzložite četverozložnice:

Narek 1. A-me-ri-ka, Brazilija, Cincinnati, Črnagorci, Drinopolje, Evropljani, francoščina, Genovefa, Hotentotje, Izraelci, Jeruzalem, kraljevina, Karavanke, Ljubljančani, miroljubnost, Nazarenski, olepšanje, pravokotnik, Rudolfovo, sivoglavec, šiškarica, telovadba, uharica, veverica, zelenjava, ženketanje, Alojzija, brizgalnica, čreslovina, domovina hranilnica, Slovenija, uradnija, vijolica, zgodovina, županija, kopališče, zaupanje, ljudovlada, pod-re-za-ti, po-dre-za-ti, samogoltnik.

Narek 2. A-ma-li-ja, bezgovina, coprnija, človečanstvo, dedovina, Egipčani, farizeji, globočina, hudomušnost, Izabela, jelovina, Kartagovci, lavorika, milosrčnost, nevošljivost, oderušstvo, Palestina, rokovica, samopašnost, šalobarda, telovajstvo, umrljivost, veselica, zapeljivost, železnica, rokodelstvo, sanjarija, prepelica, poljedelec, Antonija, bučevina, cestinarji, čudodelnik hudovitost, farizejstvo; govorništvo, hrastovina, jerebica, kokošinek, Lizabeta, Magdalena, Napoleon, oporoka, prepeličar, razdelitev, Sarajevo, Šmihelovo, trdovratnost, ukaželjnost, vinotrštvo, zadovoljnost, žlabudravec.

Narek 3. Bra-zi-li-ja je ce-sar-stvo v A-me-ri-ki. Kra-lje-vi-na je žlahtni-na. Dali smo kad podrezati. Zaležuha je treba podrezati. Veličanstvo rečemo cesarjem in kraljem. Vso človečanstvo delí se v petero plemen. Kartagovci bili so potomci Feničanov. Palestino so nekdam nazivali Kanaan, tudi obljubljenno deželo. Rokodelstvo ima zlato dno. Žlahta je raztrgana plahta. Govoriti je srebro, molčati pa zlato. Bratje, naše življenje je popotvanje. Ozirajmo se na zvezdišče!

ILIV.

Pišite in razzložite petero- in večzložnice, ki se vam narekujejo!

Narek 1. A-po-lo-ni-ja, bla-go-slov-lje-nje, cesaričina, človekoljubje, desetisočina, Elizabeta, Filadelfija, geografija, hercegovina, imenovalnik, jerebičica, kozuhovina, ljudovladarstvo, mohamedanci, naravoslovje, okrogoličnost, pokopališče, rimokatoličani,

sprehajališče, šestinšestdesetina, trirazrednica, učiteljišče, veroizpovedanje, zapovedati, živinoreja, sedeminsedemdesetina, razposajenost, Konstantinopel, rženičnica, gospodičina, kolovoznica, potrpežljivost, devetindevetdeset,

Narek 2. A-me-ri-kan-ci, be-se-do-da-ti, ceremonije, čebeloreja, osemnosemdeset, enakonočje, fotografija, golobičica, homeopatija, izpovedovati, Jugoslovani, kokodaskati, lehkomiselnost, Mesopotanija, Nabuhodonozor, oporekati, popisovati, rudninoslovje, Samaritanka, šestinšestdeset, triintrideset, udomačiti, vinogradniki, zatajevanje, životariti, domorodkinja, pribežališče, omilovanje, Popokatepetl.

Narek 3. (Napišite poprej celotno na šolsko tablo, otroci naj potem proti razzlogovaje v svoje „sešitke“ prepisejo!) Svetle stanice sè snažnimi posteljami, kuhinja z dimnikom, stranišče, ograjen vrt, pristojna obleka in zmernost naznanja napredujočega omikanca; — temne kočure, bajte ali pa kolibe sè živinskim ležiščem brez pohišstva, brez kuhinj, brez stranišč, brez vrtov, pomanjkljivo in umazano oblačilo in nezmernost pa pričuje o neomikancih, nemarnežih, poživinjencih. Od národov avstrijsko-ogrskih loči se v tem oziru jako: Čeh od Slovenca, Slovenec od Hrvata, Hrvat od Vlaha (Rumunca). V roke si tedaj segate: omika in snaga, neomika in nesnaga. Slovenci, posnemajmo snagoljubne Čehe!

Opómnja: Mej prepisanim je dobro, ako jeden izmej odličnih šolarjev narekuje besedo za besedo, stavek za stavkom, počasno in razločno. Ko je prepis končan: „Peresa na stran in roki križema. Glejte pazljivo na tablo, kjer vam kažem z tanjkimi pokončnicami sklepe zlogov!“ — „Konečno: Prečitajte svoj prepis ter popravite, ako ste se kje zmotili!“

Narek 4. Napravite vezaj le mej določilno in glavno besedo! Prestolo-naslednik, kolo-dvor, kolo-vrat, svilo-prejec, kozo-prsk, listo-pad, strelo-vod, domo-branec, piskre-vezec, krvo-ses, ljudo-vlada, srako-per, knjigo-vez, smrto-glavec, žužko-jedec, drevo-red, jugo-zahod, roko-tvor, paro-brod, vojsko-vodja, zemlje-merec, prirodo-pis, knjezo-vladika, živino-reja, vodo-vod, figa-mož, mož-beseda, rogo-vile, leto-pis, noso-rog, salo-bér, šalo-barda, umo-tvor, vero-zakon, telo-vadba, hruho-borec, roko-delec; — krivokljun, hudo-urnik, trdo-srčnež, drago-letnik, pusto-lovka, gluho-nemec, pravo-pis, sivo-glavec, brzo-jav, tiho-tapec; — samo-goltnik, samo-uk, Tri-glav, tri-noga, četvero-vogelnik, dvo-boj, vse-mogočnost, mnogo-parkljež, sto-klasa, šent-janževce; — Za-gorje, raz-hudnik, pri-povest, od-poved, ne-volja, pod-kova, pre-laz, na-liv, po-trpljenje, o-brvi, do-stavek, so-praznik, u-danost, ob-seg, se-stava.

(Dalje prih.)

Šolska letina.

(Dalje.)

Letno poročilo čveterorazredne deške in dvorazredne dekliške šole v Črnomlji obsega: I. učiteljstvo (nadučitelj, dva kateheta, trije učitelji in dve učiteljici), II. šolsko kroniko (krajni šolski svèt), pregled šolske mladine (468 vsakdanjih učencev in učenk, in 113 v ponovljivi šoli). IV. zahvala, V. pregled učencev in učenk po napredku.

Letno poročilo čveterorazredne ljudske šole v Metliki ima: iz šolske kronike (krajni šolski svèt), učiteljstvo (nadučitelj, dva kateheta, trije učitelji in učiteljica), dobrotniki šole, pregled šolske mladine (398 vsakdanjih in 70 ponovljivih učencev in učenk), pregled učencev in učenk po napredku.

Letno poročilo čveterorazredne ljudske šole v Vipavi popisuje šolsko kroniko (spominski plošči v šolskem poslopji: dek. Juriju Grabrijanu in Štefanu Kocijančiču), deželni šolski svèt, okrajni šolski svèt, krajni šolski svèt, učiteljstvo

(nadučitelj, katehet, dva učitelja, in učiteljica), kmetijski pouk, pregled šolske mladine (vkup 265 učencev in učenk), razvrstitev učencev in učenk (odličniki po zasluženji, drugi po abecednem redu).

Letno poročilo čveterorazredne ljudske šole v Šmartinem pri Liji ima na prvem mestu učiteljstvo (nadučitelj, katehet, dva učitelja in učiteljica), potem uvrstuje nekaj iz kronike (krajni šolski svet), število učencev in učenk (vkup 294 v vsakdanji in 77 v ponovljivi šoli), učenci in učenke po abecednem redu.

Letno poročilo trirazredne ljudske šole v Mengeši ima na čelu izvrstni spis: zgodovinske črtice o Mengeški šoli (spisal A. Koblar, duhoven), za tem: šolsko kroniko, dobrotnike šole, učiteljstvo (nadučitelj, katehet, učitelj in učiteljica), pregled vseh za šolo godnih in šolo obiskajočih otrok (vkup 319 učencev in učenk), učence in učenke po zasluženji uvrstene.

Letno poročilo čveterorazredne ljudske šole v Senožečah obsega: učiteljstvo (nadučitelj, katehet, učitelj in učiteljica), kroniko, vkupni pregled učencev in učenk (za šolo godnih 218, v šolo hodivših 195), razredba učencev in učenk po zasluženji.

Letno poročilo čveterorazredne ljudske šole v Šent-Vidu nad Ljubljano govori na prvi strani prav primerno besedo starišem, potem kaže učiteljsko osebje (nadučitelj, katehet, dva učitelja in učiteljica) obrtniško šolo (s 24 učenci), ponovljivo šolo (43 dečkov in 24 deklic), vsakdanjo šolo (šolsko obiskovanje, obravnavana učna tvarina, vkupni pregled učencev in učenk, vseh 307), imenik učencev in učenk (po abecednem redu, odličniki so bolj debelo tiskani, učenci in učenke, ki prestopijo v ponovljivo šolo, so z zvedico zaznamovani). Vse poročilo je prav razvidno in obširno.

Stalna razstava učil v Gradci.

(Dalje in konec.)

Učil za prirodopis je bilo mnogo, mnogo v razstavi, — prirodopisnih atlasov, stenskih kart in celó zbirko nabasanih živali si tù videl. Še celó znani ptičoslovec župnik v Mariahofu na Štajerskem je odlikoval to razstavo s tem, da je razpostavil troje ali četvero parov ptic ene vrste (menda alpinsko kokoško, ki v slehernem letnem času izpreminja svoje perje). Nočem naštevati in tudi ne morem po kratkem pregledu (če tudi smo 4 ure bili v razstavi) vseh obilno razstavljenih učil iz te stroke. — Naj bogatejša je bila zbirka fizikalnih aparatov, modelov in slik; v to zbirko so lepe in drage reči poslale firme: Hank iz Beča, Kreidl iz Prage in dr. V to stroko spada tudi mehanizem, kolesja v uri, ki ga je nalašč za to razstavo napravil nek Graški urar.

Učila vidijo se v tej razstavi še za vse ostale predmete: za risanje, lepopisje, telovadbo, godbo, ženska ročna dela i. t. d. Za risanje je bilo tù obilo risarskih predlog in kalupov iz lesa, žice, mavca.

Posebno omaro imel je tù Eichler, čegar vzori so tako hvalevredni, kakor Grandauer-jevi, Herdtle-vi in dr. Videli smo tù Adler-jeve risanke iz Hamburga, ki so zlasti za domačo rabo in privatni pouk neprecenljive. Vzorov za lepopisje: za kurentno pisavo, za latinico, okroglo pisavo in za slikane črke raznih dob iz raznih narodov bilo je veliko lepih in dragocenih. Razni založniki so tù razstavili svoje pisanke in risanke. Prettnerhofer v Gradci ima posebno omaro ličnega svojega blaga; on je izdal, kakor znano, pisanke tudi s slovenskim napisom. Ogledali smo si tudi črne skrilaste ploščice in njih namestnice iz bele (menda papirnate) mase, katere je izdala neka firma v Plzenu na

Češkem. Črnih kamnitih ploščic naš ciceron, g. učitelj Kmetič, ne more trpeti, ker otrok silno trdo roko dobí, ko mora v nežni mladosti s kamnom na kamen pisati. Pa tudi belih ploščic ni mogel pohvaliti, ker jih otroci prehitro zamažejo. Od znane firme Sonn-ecken bila so v razstavi razna pisala, peresa, držala in dr. Za ročna dela razstavili ste dve učiteljici znamenite reči: Dunajska učiteljica Stella je izdala celó velike stenske table, na katerih so ročna dela, njih deli v kaj veliki meri pojasnjeni. Neka učiteljica v Opavi je pa vse dele, ki so pri kačkanji, pletênji in drugem ročnem delu, izrezala iz papirja, da jih poklada učiteljica kar na šolsko tablo, kadar razlaga n. pr. pri pletênji razne petle ali zanjke in dr. — Odborniki te razstave priredili bodo v kratkem še posebno razstavo muzikalij in godbenih inštrumentov.

Pa užé zdaj imajo lepe pomočke tudi v tej stroki. Za šole smo videli tù prirejene razne fisharmonike; omeniti gre zlasti onih iz tovarne Kunz v Trutnovu na Češkem. V razstavi je harmonika, ki sama igra razne tone, recimo v D, G, A dur ali mol, če človek tudi le po C skali igra. Tik harmonik so stali šivalni stroji Singer-jevega sistema v dokaz, da naj imajo šole za ročna dela tudi šivalnice. Zastopnik Singer-jevih strojev v Gradci nam je razkazoval nov stroj iz te svetovno-znane firme, ki kaj hitro šiva brez ladjice in brez ropota ter dela čisto polehkoma. Stane okoli 70 gld. —

Po hodniku so razpostavljene raznovrstne klopí, na katerih se je pa koj videlo, da so sicer praktične in lične, toda za slovenske uboge šole pa prezamotane in najbrže pre-drage. Bile so tù tudi razne table. Všeč nam je bila tista tabla, na kateri se platno kar okrog ovija, da se lahko piše zdaj na eno, zdaj na drugo stran. Znamenit je nek mizar v Weiz-u na Štajerskem, ki dela prav dobre deske, operte na eden sam klinec. Pri deskah je naj važnejše to, da so namazane (lakirane) s takim lakom, da se ne sveti. Takov lak prodaja neki Keil v Beču, pa Kremelička v Pragi. G. razkladavec nam je Kremličkov lak priporal z dostavkom, da se točno lakira po Kremličkovem navodu, drugače se ne doseže namen.

Zapustili smo veliko razstavo s to zavestjo, da smo čas, ko smo bili v njej, dobro porabili, da smo veliko videli, pa da nikakor nismo mogli na drobno pregledati bar ene desetine vse razstave. Prepričali smo se, da je za vsako le mogočo olajšavo pri pouku že preskrbljeno, da je učil na svetu že silno veliko in mnogovrstnih, in da se šole mo-rajo zboljšati, ako se le nekoliko teh učil nahaja tù pa tam po šolah.

Mislili smo si pa tudi, da morebiti vse slovenske šole, katerih je že blizo 800, ni-majo učil toliko vrednih, kakoršne kaže ta razstava. Slovenske šole bodo morale tudi v tem obziru sčasoma bolje napredovati in si bolj preskrbovati učnih pomočkov. K sklepu priporočam vsem slovenskim učiteljem, katerim le je prilično, da si ogledajo znamenito to razstavo. Vhod je sicer na prošnjo dovoljen kadar koli, ali naj priličneje je odbor-nikom, da gledalci hodijo ob nedeljah dopoldne. Štajerski učitelji, ki bodo letos prve dni septembra zbrani pri deželni učiteljski konferenciji v Gradci, imeli bodo lepo priliko, da si ogledajo Franc-Josip-ovo šolo (Wieland-Gasse), kjer je ta stalna učilska raz-stava.

J. Lapajne.

D o p i s i.

Iz Gorice. Na predlog dež. šol. sveta goriškega je zaukazal naučni minister, da se ima pričensí s prih. šolskim letom na tukajšnjem c. k. učiteljski za učiteljice poučevati v nemškem jeziku zemljepis in zgodovina v IV. tečaju, pedagogika in specialna metodika v II., III. in IV. teč., dalje risanje, lepopisje, glasba in telovadba v obeh (slov. in ital.) oddelkih skupaj. Vsi ostali predmetje pa v materinem jeziku. — Pri pouku v specialnej me-todiki naj se pazi posébe na jezik, ki se rabi v šolah, za katere se gojenke vsposobújo.

Razen góri naštetih predmetov so se do sedáj še drugi učili v nemškem jeziku.

S Krasa. Tudi letos sti četverorazredni naši šoli v Sežani in Komnu izdali letni svoji poročili. Komensko letno poročilo ima na čelu sestavek: »Dobrohotne besede starišem in prijateljem nežne mladine.« Pisateljica prav dobremu temu sestavku je gđc. Justina Štrukelj, učiteljica v Komnu, katera z lepim svojim spisom, kaže, da je tudi spretna pisateljica. Želeli bi, da bi jo še večkrat srečali na polji slovenske književnosti!

Letnega poročila Sežanske šole nismo vzprejeli in torej tudi ne moremo ničesar o njem povedati. —

Iz dopisov v »Uč. Tov.« posnemljem, da se na Kranjskem učiteljem k okrajni učiteljski konferenciji prišedšim, potnina takoj pri konferenciji izplača. Kako srečni ste kranjski učitelji v tem obziru mimo nas kraških trpinov! Mi smo imeli okrajno učit. konferencijo užé 7. julija t. l. v Sežani; pa še danes, ko je od tega minulo užé **mesec dni**, **ni** nam došla nakaznica za doitične dijete! . . . Čakajmo!*)

Gr.

Iz Krškega. Učitelji Krškega šolskega okraja so imeli svojo letošnjo uradno konferencijo v dan 2. avgusta v risarski sobi Krške šole. Konferencijo je vodil c. kr. okrajni šolski nadzornik in profesor g. Jak. Vodeb v navzočnosti 40 učiteljev in učiteljic ter c. kr. okrajnega glavarja g. Henrika Weigleina, kateri je bil ves čas konferencije prisoten ter z živim zanimanjem sledil posameznemu obravnavanju. Gosp. prvosednik je otvoril konferencijo ob 9¹/₄ uri predpoludne ter si svojim namestnikom izbral Kostanjeviškega nadučitelja gosp. Lav. Abrama, konferencija pa je izvolila zapisnikarjema Mokronoškega učitelja gosp. Drag. Trosta in Krško učiteljico gospdč. Mar. Michel-novo. Po presrečnem pozdravu in po prečitani p. n. udov konferencije naznanil je g. nadzornik učiteljske spremembe Krškega okraja izza zadnje konferencije ter se spominjal l. l. umršega učitelja Ivana Čuka iz Št. Janža, v čegar znak žalosti je konferencija ostala raz sedežev. Nadalje je gosp. nadzornik razkladal opazke povodom letošnjega svojega nadzorovanja ter pri vsakem pojedinem predmetu dajal primerne migljaje, kako treba poučevati in vzgojevati. Navajal je tudi nekaj novih učil ter jih šolam v nakup priporočal.

K naslednji točki dnevnega reda je govoril g. Fr. Gabršek o »ljudski šoli kot vzgojevatelji mladine«. V svojem poldrugo uro trajajočem govoru razvil je g. poročevalec natančen pregled ljudsko-šolske vzgojne naloge, poudarjal potrebo in namen take vzgoje, razpravljal razna sredstva v dosego te svrhe ter konečno stavil naslednje teze, katere so se z odobravanjem vzprejele:

1. Ljudska šola naj ne razvija samo znanosti in ročnosti, temveč naj harmonično vzgojuje vsega človeka, t. j. njega telo, umnost in srce; a cvet vse vzgoje bo di npravstvena vzgoja.

2. Ljudska šola vzgojuje pred vsem s poukom samim, ker s svojimi učnimi predmeti razvija duševne sile otroške v prospeh lažje vzgoje.

3. Vse naprave in uredbe ljudske šole naj imajo pedagogično-vzgojujoč značaj.

Vzgojuje naj se prirodi primerno in vedno z obzirom na individualno svojstvo otrok. Zato tudi treba natanko seznaniti se z otroškimi razmerami in z odnošaji v domači hiši in dom sploh trdno zvezati s šolo.

4. Strahovanje (šolski red) je mogočno sredstvo v dosego onih kreposti, brez katerih se npravstvenost in srečno družbinsko življenje ne more razviti.

5. Učitelj bodi s svojim ugledom in vzgledom vodilo k npravstvenemu življenju.

6. Bivanje mej součenci bodi otroku vzor skupnega družbinskega in državlanskega življenja.

7. Konečni uspeh prave vzgoje bodi trdna in neomahljiva značajnost.

Za to temeljito razpravo se je g. poročevalcu zahvalil v imenu konferencije gosp. ravnatelj

Iv. L a p a j n e.

Naslednje vprašanje: »Kako bi se pospešilo boljše šolsko obiskovanje v našem šolskem okraji?« — izdelali so vsi udje konferencije pismeno. Kot poročevalec se je prvi oglašil g. Ant. Požar, nadučitelj iz Radeč. V svojem prav dobro premišljenem poročilu navajal je kot sredstvo zoper slabo šolsko obiskovanje najprvo učitelja samega, kateri naj se pri vsaki priliki pokaže kot moža, ki mu je šola in mladina na srcu ležeča. Vsekdar naj poudarja in dokazuje potrebo in korist šole ter naj ne dovoljuje, da bi otroci brez znanja najpotrebniših predmetov »izpustnice« dobivali. Kot drugo sredstvo je navajal duhovstvo, katero naj bi večkrat z lece poudarjal potrebo pouka in katero naj ne bi otrok pred koncem šolskega leta spuščalo k cerkvenim opravilom. Nadaljni pomoček so kazni; a tñ naj bi c. k. okrajni šolski svèt takoj pri prvi naznanitvi roditelje resno kaznjeval. Tudi politična gosposka naj bi malomarne roditelje večkrat očitno na njih dolžnosti opozorila. Ubožnim otrokom naj krajni šolski svèt preskrbi potrebna učila; ako pa tega neče

*) Na Kranjskem je res lepa navada, da se potnina h konferencijam učiteljem razdeli precej po zborovanji.

storiti, tedaj naj se namesto njih vpeljejo oskrbniki. Za oddaljene otroke naj se ustanovijo ekskurendne šole. Najboljši pripomoček bil bi pa ta, da bi se ubogim otrokom tudi obleka in hrana dajala.

O istem predmetu je jako prepričevalno govoril tudi g. Fr. Lunder, nadučitelj z Rake. G. govornik je navajal kot vzroke slabemu šolskemu obiskovanju v našem okraji: 1. nevednost starišev, 2. učitelja samega in 3. šolske gosposke.

Stariši bi morali biti v tesni zvezi z učiteljem, morali bi se veseliti tistega dneva, ko bode prestopil njih otrok prvič šolski prag. Šolo bi morali ljubiti in ceniti kot najkoristnejšo napravo, kot podpirateljico pri težavni nalogi otroške vzgoje in otroškega pouka. A vsakdanje življenje nam kaže vse drugačne stariše. Kot odločni nasprotniki šole strasiože mlada srca s šolo, govoré preziralno in zaničljivo o šoli ter jo sploh smatrajo za neznosljivo breme. A temu je največ kriva nevednost ljudstva. Pa tudi revščina, slabe pota, oddaljenost mnogo ovirajo boljše šolsko obiskovanje. Da se odpravi to zlo, treba národ poučevati. To naj storé tisti, ki so v to poklicani ali po národu izvoljeni. Če pa ti nečejo, tedaj se obrnimo na časopisje. Ob prepodu današnjega šolstva so skoraj vsi časniki pisali in se poganjali za napredek ljudske šole in šolsko obiskovanje gotovo ni bilo slabše od danes. A zdaj se razven dveh pedagogičnih listov skoro nobeden drug ne zanimlja za napredek šolstva. Zato pišimo v slovenske liste o koristi šole! Vrl pripomoček k pouku ljudstva bode tudi naše »Pedagogičsko društvo«. Le pridnosti in vztrajnosti nam je treba. Posebno se more, »Pedagogičnemu letniku« pripisovati v tem obziru velika važnost. Da se pomore ubogim otrokom, oživé naj se dobrodela društva. Učitelj naj ima veselje do šole in do učencev, naj bode natančen v izpolnovanju svojih dolžnosti in naj živí v slogi z občani. Gledé krajnih šolskih svetov oménja, da le-ti ne izpolnujejo vedno svojih dolžnosti. V tem obziru ste Štajersko in Koroško svoji postavi izpremenili in šolske zamude okrajnim šolskim svetom izročili. Zato nasvétuje g. govornik naslednjo peticijo na veleslavni deželni odbor, katera se je tudi vzprejela: »Veleslavni deželni odbor naj predloži visokemu deželnemu zboru načrt postave, po katerem se §. 24 deželne postave z dné 29. aprila 1873. l. tako predrugači, da se poslovanje vseh šolskih zamud odzame krajnim šolskim svetom in izroči c. kr. okrajnim šolskim svetom«.

G. Flor. Rozman, učitelj iz Velike Doline, nasvétuje, naj bi se zdanja naznanila šolskih zamud prestrojila v zapisnike, kateri naj bi kazali vsacega polumeseca ali koncem vsacega meseca zamude vseh šolo obiskujočih otrok. Ti zapisniki naj bi obsegali: 1. povrstno število, 2. imé, rojstvo, bivališče in roditelje, 3. mesece, 4. število zamud postavno opravičenih in neopravičenih, 5. opómno učiteljevo o vzroku, katerega mu je naznanil otrok, 6. opómno, zadevajočo izgovor starišev pred krajnim šolskim svetom, morda tudi nasvét kazni in 7. izid, t. j. odlok c. kr. okrajnega šolskega sveta in določeno kazen. Gosp. poročevalec je pokazal to tudi na posebnem obrazci.

O tem predmetu so še govorili gg.: nadzornik, Abram, c. kr. okrajni glavar, Lapajne in drugi.

Konečno so se oddali vsi izdelani referati o tem vprašanji g. prvosedniku, oziroma stalnemu odboru, da iz njih vsebine napravi spomenico na slavni c. kr. okrajni šolski svet.

Temu je sledila razprava: »Kako naj učitelj pospešuje čebelorejo?« Prvi poročevalec je bil g. Ant. Pavčič, nadučitelj iz Št. Ruperta. Ta je najprvo razložil veliko važnost čebeloreje za kmeta sploh, posebno za Dolenjskega, pa tudi za učitelja samega. A čebelarstvo je pri nas še precej zanemarjeno; vender bi se moglo z obzirom na lego mnogo koristnega storiti. Kot ranogo kmetijstva bi moral učitelj torej tudi čebelorejo pridno gojiti ter jo mej ljudstvom razširjevati. Najbolje bode, da pristopi vsak učitelj k čebelarskemu društvu in da skuša v svojem kraju ustanoviti podružnico tega društva.

Drugi poročevalec g. Lav. Abram, nadučitelj iz Kostanjevice, pa je poudarjal, da se treba v prvi vrsti učitelju samemu dobro poučiti o čebeloreji, potem pa taisto praktično gojiti s svojimi učenci. Podal je nekaj navodov k praktičnemu poskusu v čebeloreji in želel, da bi se gg. tovariši mejsebojno obiskovali in tū nadalje poučevali. Korist čebeloreje bode postala kmalu očitna, in ž njo se bode pridobil nov vir gospodarskemu imetju.

Ko je še g. Fr. Lavrič, nadučitelj iz Škocijana, razodel svoje misli, prešlo se je k »Določilu knjig za bodoče šolsko leto«, k čemur je nasvetoval g. Gabršek vpeljavo petero novih učnih knjig in nove zvezke. (Konec prih.)

Iz Novomeškega okraja. Tukajšnja okrajna učiteljska konferencija je bila v 7. dan jul. t. l. v Novem Mestu pod predsedništvom c. k. okr. šols. nadzornika č. g. J. Lapajna. Udeležili

so se konferencije razun gg. Šmorancer, Kutnar in Venedig, ki jih je bolezen zadržala, vsi učitelji. Dnevni red: 1. Imenovanje predsednikovega namestnika. Za to g. okr. šolski nadzornik imenuje g. Janeza Novaka, učitelja v Šmihelu. 2. Volitev dveh zapisnikarjev. Na predlog g. Koncilija, nadučitelja v Žužemberku, bila sta izvoljena zapisnikarjema gg.: Pehani in St. Novak. 3. Poročilo c. k. okraj. šolskega nadzornika o stanju šolstva l. 1885/6. G. nadzornik v daljšem govoru razpravlja o šolstvu l. 1885/6., iz katerega je bilo razvidno, da se je šolstvo bodisi gledé napredka, bodisi gledé obiskovanja šole in šols. discipline v obče (vsaj nekoliko) izboljšalo. Šolski vrsti napredujejo; samo kmetijskih tečajev je v tem okraji premalo. G. nadzornik želi, da bi se mu vselej popred naznanilo, katerih šolskih knjig bi ta ali ona šola za uboge učence več potrebovala. Navaja še celo vrsto opazek, navodov in opominov. 4. Priobčilo novih postav in ukazov:

a) Postava o dovoljenji funkcijskih doklad na enorazrednicah v znesku 30 gld. od 1. oktobra 1886. l.

b) Ukaz s 23. dec. 1885. l. dež. šols. sveta št. 2457, ki velevala da se nepotrebne šolske knjige ne smejo usiljevati otrokom.

c) Ukaz s 23. dec. 1885. l. dež. šols. sveta št. 2458, ki velevala naj se vse šolarske knjižnice pregledajo, in naj se vse knjige, ki bi bile domoljubju, npravnosti ali veri nevarne, izključijo.

d) Ukaz z 19. avg. 1885. l. št. 1431, ki prepoveduje rabiti take knjige v šoli, ki imajo na platnicah inserate, kateri niso v zvezi s šolo.

e) Postava s 16. sept. 1885. l. št. 1520, ki govori, kako se je v šolah varovati nalezljivih bolezni. 5. Praktična obravnava iz nazornega nauka v zvezi s petjem in risanjem. Tvarina: vzpomlad, poletje jesen, zima. Štirje referenti, kateri so bili izžrebani, so bili g. g.: Jeršè: za vzpomlad, Zupin: za poletje, Rihtersič: za jesen, Vrančič: za zimo.

Vsi gg. poročevalci so svojo nalogo dobro izvršili; posluževali so se, kakor je g. nadzornik omenil, le preveč sokratične metode. 6. O vkupnem izdavanju letnega poročila o vseh šolah tega okraja. Novomeški okraj bode izdal tako šolsko poročilo. V tem poročilu bodo tiskani vsi otroci vseh šol tega okraja, in sicer po oddelkih in alfabetičnem redu, prav pridni debelo tiskani, dalje: predsednik kr. šols. sveta, učitelj verouka, domači učitelji in krajni šolski nadzornik. 7. Poročilo o stanju okrajne učiteljske knjižnice. Okrajna učiteljska knjižnica se je za veliko novih in koristnih knjig povečala. Dohodkov je bilo 136 gld. 93 kr., stroškov je bilo 126 gld. 27 kr. ostane tedaj v blagajnici 10 gld. 66 kr. 8. Volitev knjižničnega in stalnega odbora. Izvoljen je bil stari knjižnični in stari stalni odbor »per acclamationem.« Predlogi: g. V. Kmet je imel še praktično-teoretičen pouk o novi metodi požlahnovanja dreves in o umetnem vzgojevanji cvetic.

Gospod nadzornik se z živimi besedami spominja našega presvetlega cesarja kot najvišjega pokrovitelja šolstva in na to v znamenje najvišjega spoštovanja in udanosti vse učiteljstvo trikratni burni »Živijo« zakliče. Cesarska himna se zapoje. Gospod nadzornik se dalje zahvaljuje gosp. c. k. vladnemu svetniku Ekelnu, ki je bil pri konferenciji. Gosp. nadučitelj Koncilja se zahvaljuje g. nadzorniku, ki je tako spretno in poučljivo vodil zborovanje.

Z Dobrove. V tukajšnji šolski občini je bilo v pretečenem šolskem letu za vsakdanjo šolo 241 zadosta starih otrok. Od teh bilo je pa za šolo godnih in jih je v domačo dvorazrednico hodilo vsega vkup 224 dečkov in deklic. Godnih ponavljavcev in ponavljavek, kateri vsi so tudi v šolo hodili, je bilo pa vkup 41; po tem takem imela je tukajšnja ljudska dvorazrednica v preteklem šolskem letu vsega vkup 265 učencev in učenk.

Poleg predpisanih predmetov poučevali so se tudi sposobni dečki in kmetijstvu teoretično in praktično, osobito v sadjereji, pogozdovanji in vrboreji, deklice pa v ženskih ročnih delih.

To leto pridobila si je tukajšnja šola več blagomilih dobrotnikov in podpornikov.

Šolsko leto smo tukaj v 29. dan jul. t. l. po moči slovesno končali. Ta dan je bila zjutraj ob 7. uri šolska sv. maša sé »zahvaljeno pesmijo.« Po sveti masi zbere se mladina vsakega razreda v svoji šolski sobi, kateri bili sti z lipovjem primerno olepšani. Ob 8 uri prične se preizkušnja v prvem razredu, katera trajala je eno uro; potem nadaljuje se pa preizkušnja v drugem razredu in traja do $\frac{1}{2}$ 12. ure (poludné.)

Po dokončani preiskušnji bili so v vsakem razredu posebej pohvaljeni otroci obdarovani z »Molitveniki,« s »Prizori iz otroškega življenja« in z drugimi primernimi knjižnicami in podobnicami. Podobice so dobili poleg teh tudi vsi oni otročiči, kateri so dovoljno in zadostno napredovali.

Da so se pa pridni otročiči tukajšnje šole mogli tako bogato in primerno obdarovati, zahvaliti se je sledečim blago-milim prijateljem in dobrotnikom tukajšnje šole: 1. Domačemu krajnemu šolskemu svetu, kateri je iz šolske blagajnice dovolil primerno vsoto za nakup »Molitvenikov.« 2. Našima v. č. gospodoma duhovnikoma, Jarneju Babniku, župniku in Josipu Lazniku,

duhovnemu pomočniku in katehetu, katera sta darovala vse podobice in 23 knjižic primerne zapopadka za darila iz lastnih bukvarnic. Gosp. katehet dal je po vrhu tega tudi še 2 gld. v nakup knjig za darila. 3. Preblagor. gosp. dr. Josipu Poklukarju, kateri je dal sam za šolska darila dvoje bolj obširnih v usniji krasno vezanih mašnih knjig in pa 16 drugih primerne knjižic raznega zapopadka. Zraven tega je še v vsakem razredu po dokončani preiskušnji najpridniše otroke z denarjem obdaroval. 4. Spoštovanemu Josipu Zorcu, posestniku in obrtniku ter udu krajnega šolskega sveta, kateri je dal za nakup šolskih daril 2 gld., a povrh tega pa je še najpridnejšima učencu in učenki v II. razredu po 1 gld. vsakemu podaril. 5. Neimenovanemu, kateri je dal za nakup šolskih daril tudi 2 gold.

Vsa darila: knjige, podobice in denar, s katerimi so bili pridni otroci obdarovani, vredna so bila nad 20 gld.

Vsem tem blagim dobrotnikom tukajšnje šole in prijateljem nežne mladine zakličem tukaj v svojem in obdarovancev imenu z največo hvaležnostjo: Bog Vam obilno povrni!

M. Rant.

Iz Ljubljane. Rojstni dan našega presvetlega cesarja (18. preteč. m.) so tudi ljudske šole in učiteljstvo po vsem Slovenskem slovesno praznovali.

— Presvetli cesar je občini v Veliki Dolini podaril 200 gld. za šolske namene.

— Iz sej c. kr. deželnega šolskega sveta v 17. dan jun., 8. in 30. jul. t. l. Določi se o nekem prepiru mej cerkvenim in srenjskim predstojništvom zaradi zemljišnega uživanja. — Imenuje se nadučitelj v Vremi, drugi učitelj v Laščah in učitelj v Šent-Janži. (Glej premene pri učiteljstvu!) — Vadniškemu učitelju dovoli se tretja starostna doklada. Odobri se navodilo šolskega voditelja deški sirotišnici Vincencijeve družbe (Collegium Marianum), tudi se odobrijo učni črteži za eno- in večrazredne ljudske šole. Reši se več prošenj o mnogoterih učiteljskih in dijaških zadevah. — Poroča se deželnemu odboru o plačah trem učiteljicam na peterorazredni dekliški šoli v Ljubljani za proračun 1887. l. in o številu učencev in učenk na obeh nemških ljudskih šolah; tudi se ravno temu odboru pojasnuje o zadevi stanarine nadučiteljem. — Šolskim sestram v Kandiji pri Novem Mestu dovoljuje se, da ustanové zasebno dekliško ljudsko šolo. — O napravi nove šole v Stranjah se poroča okrajnemu šolskemu svetu. — Več učiteljev in učiteljic se umesti za trdno. — Učiteljski vdovi prizná se četrtna plača za pogreb in odpravnina. — Prošnja druge učiteljske vdove, da bi se ji pokojnina povikšala, oddaja se deželnemu odboru. — Učitelju v Bosni, ki prosi za odpust se mu za nekoliko časa dovoljuje. — Govori in ukrene se potrebno o novi šolnini in o nekih osebnih stvareh. — Dovoljuje se poludnevni pouk v Begunjah. — Nadučitelj na Igu in nadučitelj v Šiški se vzajemno premeščeta. — Ustanové se nove šole v Spodnjem Kartelevem in na Seli. — Reši se več prošenj za nagrade, podpore in o kaznih za šolske zamude.

— »Verordnungsblatt« v 15. dan avg. t. l. razglašá ukaz ministra za bogočastje in uk s 31. jul. 1886. l., št. 6031 vsem deželnim šolskim oblastim o preustrojbí učiteljskih izobraževališč. Marsikaj, kar je bilo do zdaj v izobraževalnici in pri preizkušnjah učiteljske sposobnosti neprimerno in prenapeto, se po tem novem »Organisations-Statutu« kaže bolj dejansko in olajšano.

— V 13. dan sept. t. l. popoldne ob 2. bode imel odbor »Slovenskega učiteljskega društva« in odbor »vdovskega društva« v društveni sobi sejo, h kateri vse odbornike in tudi bližnje društvenike uljudno vabi

predsedništvo.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Na dvorazredni ljudski šoli v Košani II. učiteljsko mesto s 400 gld. letne plače, za trdno, ali začasno. Prošnje do 15. sept. t. l. pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Postojini. — Na čveterorazredni deški šoli v Črnomlji IV. učiteljsko mesto s 400 gld. letne plače, za trdno, ali začasno. Prošnje do 10. sept. t. l. pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Črnomlji. — Na dvorazredni ljudski šoli v Črmošnicah nadučiteljeva služba s 500 gld. letne plače, 50 gld. službine doklade in s stanovanjem. Prošnje do 18. sept. t. l. pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Novem Mestu.